

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Havlíčkův Brod, Konečná 1930, 580 01 Havlíčkův Brod

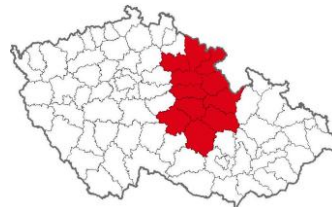
Havlíčkův Brod 22.7.2014

čj. UKZUZ 055737/2014

Zpráva č. 15 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 7.7. – 20.7.2014

1. Počasí

Úplný začátek sledovaného období byl ještě velmi teplý, ale již v úterý začala přecházet fronta, která kromě deště přinesla i výrazné ochlazení. Zaznamenaný pokles teplot dosáhl na některých místech i 10 °C. Poté došlo k pozvolnému oteplování a v úplném závěru sledovaného období šplhala denní maxima i nad hranici 30 °C. Po celou dobu však zůstávaly na tuto období nízké noční teploty – minima se pohybovala jen několik stupňů nad hranicí 10 °C. V polovině sledovaného období dokonce klesly i pod 8 °C. Úhrny nerovnoměrných srážek se pohybovaly okolo 20 mm, což odpovídá asi 50% dlouhodobého normálu. Lokálně byly zaznamenány i kroupy a škody způsobovaly i silné větry.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

V celé oblasti proběhla sklizeň ozimých ječmenů – většinou bylo dosaženo průměrných až mírně nadprůměrných výnosů. Zahájena byla i sklizeň ostatních obilovin, řepky ozimé a hrachu. Vysoké teploty a značný nedostatek vláhy způsobily omezení vegetace brambor. Naopak porosty kukuřice reagovaly výrazným nárůstem.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 75–92 BBCH)

(střední mléčná zralost: všechna zrna dosáhla své konečné velikosti, obsah zrn mléčný, zrna ještě zelená - mrtvá zralost: zrno již nelze nehtem palce stisknout ani zlomit)

V okresech Náchod /lokalita Vršovka 15.7./ a Rychnov nad Kněžnou /lokalita Rohenice 16.7./ byl pozorován první výskyt **růžovění klasů pšenice (*Giberella zeae*, *Giberella avenacea*, *Monographella nivalis*)**.

První výskyt **černí obilnin (původci *Alternaria* spp., *Cladosporium* spp., *Ulocladium* spp.)** v klasech byl zjištěn v okrese Pardubice /lokalita Přelouč 10.7./.

Silný výskyt septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) i na praporcovém listu byl pozorován v okrese Svitavy /lokalita Benátky, Dolní Újezd a Osík 15.7./

V okrese Chrudim /lokalita Dolní Bezděkov 14.7./ byl již pozorován výskyt feosferiové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*) v klasech a v okrese Svitavy /lokalita Benátky, Dolní Újezd a Osík 15.7./ přetrvávají lokálně až silné výskyty na listech.

Silný výskyt žluté rzivosti pšenice (*Puccinia striiformis*) byl zjištěn v okrese Svitavy /lokalita Osík 10.7./ a na neošetřených porostech v tomto okrese byly výskyty střední.

Lokálně až střední výskyt mšic v klasech, především kyjatky osenní (*Sitobion avenae*) byl pozorován v okrese Chrudim /lokalita Dolní Bezděkov 14.7./.

JEČMEN JARNÍ (RF 73-92 BBCH)

(časná mléčná zralost - mrtvá zralost: zrno již nelze nehtem palce stisknout ani zlomit)

Střední výskyty spály ječmene (*Rhychosporium secalis*) byly pozorovány v okresech Chrudim /lokalita Orel 14.7./ a Svitavy /lokalita Oldříš, Svitavy a Sloupnice 17.7./.

Z okresů Svitavy /lokalita Jevíčko, Městečko Trnávka a Vítějeves 14.7./ a Žďár nad Sázavou /lokalita Blížkov 18.7./ byly hlášeny přetrvávající střední výskyty sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*).

KUKUŘICE (RF 33-55 BBCH)

(3. kolénko patrné - střed metání: (lata úplně viditelná), střední větve laty se rozvíjejí)

První úlovky bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*) ve feromonovém lapáku byly hlášeny z okresů Chrudim /lokalita Slatiňany 14.7. – 2 ks/, Pardubice /lokalita Trnávka 16.7./, Trutnov /lokalita Choustníkovo Hradiště 16.7./ a Žďár nad Sázavou /lokalita Rovečné 18.7./.

Lokálně až střední výskyty mšic na listech byly hlášeny z okresů Havlíčkův Brod /lokalita Sechov 17.7./, Náchod /lokalita Žďár nad Metují 14.7./ a Ústí nad Orlicí /lokalita Bučina 16.7./.

V okrese Ústí nad Orlicí byl také zaznamenán probíhající nálet zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*).

LUSKOVINY

HRÁCH (RF 77-87)

(asi 70% lusků dosáhlo druhově, resp. odrůdově specifické velikosti - asi 70% lusků je specificky vybarveno dle druhu a odrůdy, semena jsou suchá a tvrdá)

Střední výskyt fomové kořenové a krčkové spály hrachu (*Phoma pinodella*) byl pozorován v okrese Svitavy /lokalita Svitavy předměstí 7.7./.

První výskyty mykosferelové hnědé strupovitosti hrachu (*Mycosphaerella pinodes*) a plísň hrachu (*Peronospora pisi*) byly zjištěny v okrese Rychnov nad Kněžnou /lokalita Chlístov 8.7./.

Z okresu Chrudim /lokalita Chrudim 23.6./ byl hlášen přetrvávající střední výskyt strupovitosti hrachu (*Ascochyta pisi*) na luscích.

Výskyty **kyjatky hrachové (Acyrtosiphon pisum)** zůstávaly díky insekticidní ochraně na slabé úrovni.

Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10-ti místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

Nadále byly zaznamenávány pouze slabé výskyty **obaleče hrachového (Cydia nigricana)**.

Monitoring letu imag se provádí pomocí feromonových lapačů, 2x týdně se zaznamenává počet odchycených samců.

Insekticidní zásah je třeba zvážit, pokud je zaznamenáno více jak 6 samců ve dvou feromonových lapácích za den. Chemické ošetření musí být cíleno proti líhnoucím housenkám, ošetřuje se tedy 7-10 dnů po kritickém přírůstku náletu.

LUPINA BÍLÁ (RF 79)

(téměř veškeré lusky dosáhly druhově, resp. odrůdově specifické velikosti, semena plně vyvinutá (zelená zralost))

Na rostlině odebrané dne 8.7. z množitelského porostu v okrese Pardubice /lokalita Drozdice/ byl na luscích a stoncích laboratorně potvrzen výskyt **bílé plísňovitosti lupiny (Sclerotinia sclerotiorum)**.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 87–99 BBCH)

(asi 70% šesulí vyzrálo (semena černá a tvrdá) - sklizňová zralost)

Přetrvávající střední výskyt **bílé hniloby řepky (Sclerotinia sclerotiorum)** a **alternariové skvrnitosti brukvovitých (Alternaria brassicae)** byl hlášen z okresu Chrudim /lokalita Podlíšťany 14.7./.

MÁK (RF 54-70 BBCH)

(plné kvetení - většina rostlin kvete - zrání tobolek)

Rozšíření výskytu **plísně máku (Peronospora arborescens)** i na makovice bylo hlášeno z okresu Náchod /lokalita Vršovka 15.7./, v ostatních okresech přetrvávají pouze slabé výskyty této choroby.

K infekci dochází od května do sklizně. Nižší teploty, ovlhčení, vysoká vzdušná vlhkost a hustý porost vytvářejí podmínky pro napadení.

Preventivní ochrana spočívá v dodržování zásad správné agrotechniky, střídání plodin, zdravé osivo, řidší porosty. Přímá ochrana-preventivní aplikace fungicidu od fáze 6-ti a více pravých listů.

V okrese Pardubice /lokalita Jezbořice 15.7./ byl zaznamenán náhlý opad **mšice makové (Aphis fabae)** a pouze z okresu Rychnov nad Kněžnou /lokalita Bačetín 15.7./ byl hlášen střední výskyt.

První výskyt larev **krytonosce makovicového (Neoglocianus maculaalba)** v mladých tobolekách byl pozorován v okrese Žďár nad Sázavou /lokalita Vídeň 14.7./.

V okrese Náchod /lokalita Vršovka 15.7./ bylo poprvé zaznamenáno poškození stonku **žlabatkou stonkovou (Timaspis papaveris)**.

První výskyt larev **krytonosce kořenového (*Stenocarus ruficornis*)** byl zjištěn v okrese Rychnov nad Kněžnou /lokalita Bačetín 15.7./.

LEN SETÝ (RF 50)

(raná žlutá zralost)

V okrese Chrudim /lokalita Slatiňany 17.7./ bylo zjištěno první poškození tobolek **alternariovou skvrnitostí lnu (*Alternaria linicola*)**.

OKOPANINY

CUKROVKA (RF 37-49)

(listy pokrývají 70% povrchu půdy - kořen dosáhl sklizňové velikosti)

První výskyt **cerkosporové listové skvrnitosti řepy (*Cercospora beticola*)** na listech byl zaznamenán v okrese Náchod /lokalita Vršovka 15.7./.

Na pozorovacím bodě v okrese Pardubice /lokalita Jezbořice 15.7./ byl zaznamenán náhlý opad **mšice makové (*Aphis fabae*)**.

Prakticky z celé oblasti byly hlášeny slabé až střední výskyty **plevelných řep (Weed beet)**.

BRAMBORY (RF 61-81 BBCH)

(počátek květu - první listy žloutnou)

Rozšíření výskytu **terčovitě a hnědě skvrnitosti brambor (*Alternaria solani* a *Alternaria tenuis*)** bylo zaznamenáno v okrese Pardubice /lokalita Sovolusky 16.7./.

Z okresů Havlíčkův Brod /lokalita Modlíkov 15.7./ a Svitavy /lokality Sebranice a Polička 16.7./ přišla hlášení o zvýšených výskytech – lokálně až středních - **bakteriálního černání stonku a měkké hniloby hlíz bramboru (*Pectobacterium atrosepticum*)**.

Výskyty **plísňě bramborové (*Phytophthora infestans*)** byly na ošetřovaných plochách většinou slabé. Střední lokálně až silné výskyty byly zaznamenány pouze na zahradách – hlášeno například z okresu Svitavy /lokalita Lytomyšl 8.7./ a Ústí nad Orlicí /lokalita Žamberk 18.7./.

Ze všech okresů sledované oblasti byly hlášeny výskyty larev **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** v různých vývojových stádiích a v okrese Pardubice /lokalita Sovolusky 16.7./ byl zaznamenán první výskyt letních brouků.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Ošetření se provádí v době maxima líhnutí larev, tj. v době, kdy vylíhlé larvy dosáhnou 3. stupně (L3). Ošetření by mělo být ukončeno do doby, než začnou převládat larvy L4.

Chemickou ochranu je třeba využívat až při hospodářsky významném výskytu mandelinky bramborové, to je při výskytu 5000 larev na 1 ha. Chemické přípravky, respektive jejich účinné látky, je nutné střídat v rámci antirezistentní strategie a omezit jejich použití za vysokých teplot, zejména v případě pyretroidů.

OVOCNÉ DŘEVINY

JABLOŇ (RF 76-81 BBCH)

(plod dosahuje asi 60% konečné velikosti - počátek zrání, vývoj odrůdově specifického zbarvení plodu (zesvětlení))

Ve vzorcích odebraných v okrese Chrudim /lokalita Libanice/ byl laboratorně potvrzen výskyt **bakteriální spály jabloně (*Erwinia amylovora*)**.

Střední výskyt **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** a první výskyt **moniliové hnilyby jablek (*Monilinia fructigena*)** byl zjištěn v okrese Náchod /lokalita Zájezd 18.7./.

Na stejné lokalitě byl 7.7. pozorován i první výskyt **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)**.

HRUŠEŇ (RF 77 BBCH)

(plod dosahuje asi 70% konečné velikosti)

Z důvodu podezření na výskyt **bakteriální spály jabloně (*Erwinia amylovora*)** byly z okresu Chrudim /lokality Žďárec u Skutče a Prosetín/ odeslány vzorky do diagnostické laboratoře.

V okrese Pardubice /lokalita Svinčany 16.7./ byl zjištěn jen slabý výskyt samců **štítenky zhoubné (*Quadraspidiotus perniciosus*)** ve feromonovém lapáku.

SLIVOŇ (RF 76-87)

(plod dosahuje asi 60% konečné velikosti - sklizňová zralost)

První výskyt **strupovitosti slivoně (*Venturia carpophila*)** byl zjištěn v okrese Náchod /lokalita Zájezd 18.7./.

BROSKVOŇ (RF 81)

(počátek zrání, vývoj odrůdově specifického zbarvení plodu (zesvětlení))

V okrese Pardubice /lokalita Choltice 11.7./ byl zjištěn první výskyt **moniliniové hnilyby broskvoně (*Monilinia spp.*)**.

Ve stejné lokalitě byly zaznamenány střední výskyt samců **obalečů rodu *Cydia sp.*** ve feromonových lapácích.

MERUŇKA (RF 87-89)

(sklízňová zralost - konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost)

První výskyt **moniliniové hnilyby meruněk (*Monilinia spp.*)** byl pozorován v okrese Pardubice /lokalita Choltice 16.7./.

TŘEŠEŇ (RF 87-89)

(sklízňová zralost - konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost)

V okrese Pardubice /lokalita Raškovice 9.7./ byl zjištěn na listech střední výskyt **skvrnitosti listů (*Blumeriella jaapii*)** a první výskyt min způsobený larvami **klíněnky ovocné (*Phyllonorycter corylifoliella*)**.

OKRASNÉ DŘEVINY

JÍROVEC MAĎAL

Velmi silný nálet imág druhé generace **klíněnky jírovcové (*Cameraria ohridella*)** byl pozorován v okresech Chrudim, Pardubice a Svitavy.

JAVOR

Střední výskyt **padlí javorového (*Sawadaea bicornis*)** byl pozorován v okrese Náchod /lokalita Náchod 17.7./.

KATALPA

V okrese Pardubice /lokalita Holice 17.7.Svinčany/ byly pozorovány na kůře nové štítky s mladými samičkami **štítenky katalpové (*Pseudaulecaspis pentagona*)**.

RŮŽE

Střední výskyt **padlí růže (*Podosphaera pannosa*)** byl zjištěn v okrese Náchod /lokalita Horní Rybníky 15.7./.

RODODENDRON

Na vzorku listů odebraném 3.7. v okrasné školce v okrese Pardubice /lokalita Zdechovice/ byl laboratorně potvrzen výskyt původce listových skvrnitostí - houbový patogen ***Pestalotiopsis* sp.**

Za oblastní odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl